

JAARVERSLAG 2009
VLAAMSE ERFGOEDBIBLIOTHEEK VZW

2010-03-31 - v1.0a - DEFINITIEF

INHOUDSOPGAVE

Inhoudsopgave	3
o Inleiding	5
1 Personeel	7
2 Projecten	9
2.1 Vlabidoc en Collecties Online (overzicht van erfgoedcollecties in Vlaamse bibliotheken).....	9
2.2 Masterplan Ontsluiting (plan van aanpak).....	10
2.3 STCV (beschrijving van oude Vlaamse publicaties in een online databank).....	11
2.4 Abraham (registratie van Belgische kranten in een online databank).....	13
2.5 Masterplan Conservering (plan van aanpak).....	14
2.6 Calamiteitenplanning (modelprocedure).....	15
2.7 Collectiebeleid (stappenplan).....	15
2.8 Decretaal depotbeleid (haalbaarheidsstudie).....	16
2.9 Virtuele Vlaamse Erfgoedbibliotheek (ontwikkelingsplan).....	17
2.10 Digitaliseringbeleid (richtlijnen).....	17
2.11 Digitaal depotbeleid (onderzoek).....	18
2.12 Overlegplatform (dialoog met sector).....	19
2.13 Overleg en vorming (communities of practice).....	20
2.14 Vormingsaanbod sector (ondersteuning).....	23
2.15 Helpdesk (ondersteuning).....	23
3 Communicatie en publiekswerking	25
3.1 Huisstijl.....	25
3.2 Website (informatie).....	26
3.3 AV-presentatie (promotie).....	27
3.4 Publicatie (informatie).....	27
3.5 Lancering (publieksmoment).....	29
3.6 Culturele activiteit (sensibilisering).....	29
3.7 Diversiteit (sensibilisering).....	31
4 Algemene werking	32
5 Documenteigenschappen	34

o INLEIDING

De vzw Vlaamse Erfgoedbibliotheek (VEB) werd eind 2008 in het kader van het Cultureel-Erfgoeddecreet opgericht als **netwerk** van zes representatieve erfgoedbibliotheeken, namelijk:

- Erfgoedbibliotheek Hendrik Conscience te Antwerpen
- Universiteitsbibliotheek Antwerpen
- Openbare Bibliotheek Brugge
- Universiteitsbibliotheek Gent
- Universiteitsbibliotheek Leuven
- Provinciale Bibliotheek Limburg te Hasselt

Dit document is het **inhoudelijk verslag** van het eerste werkingsjaar van de vzw. De acties in dit verslag werden gestructureerd volgens hun vermelding in het actieplan 2009, dat op zijn beurt geënt is op de doelstellingen van de beheersovereenkomst die de vzw in april 2009 afsloot met de Vlaamse overheid. Die doelstellingen worden beknopt hernomen in de blauwe kadertjes.

Net als in het actieplan worden de acties geclusterd in vier rubrieken:

- Personeel
- Projecten
- Communicatie en Publiekswerking
- Algemene werking

Sommige acties ondersteunen meerdere doelstellingen. Ze werden geplaatst onder de doelstelling waartoe ze het meeste bijdragen.

Per actie wordt eerst (via Opzet, Timing en desgevallend Voorgeschiedenis) de algemene context geschetst. Daarna volgt een beknopte, evaluerende beschrijving van de initiatieven die de vzw heeft genomen om de doelstellingen te realiseren uit de beheersovereenkomst. Tot slot wordt onder Middelen toegelicht in hoeverre de kosten afwijken van de middelen zoals die voorzien waren in het actieplan.

De financiële jaarrekening (inclusief balans, resultatenrekening en verslag van de commissaris-revisor Luc Stammen) zijn opgenomen in een afzonderlijk document. We merken hierbij wel op dat het een **financieel verslag** betreft van het gecombineerde boekjaar 2008-2009. In het najaar van 2008 kreeg de vzw in wording immers een subsidie van 75.000 euro toegezegd om de opstartkosten te dekken. De uitgaven die nog in 2008 werden gemaakt zijn reeds verantwoord in het activiteitenverslag (inclusief verslag van de accountant) dat op 31.03.09 werd ingediend bij het Agentschap Kunsten en Erfgoed.

Omdat de reserve voor die projectsubsidie uit 2008 werd overschreden werd ook een **bestedingsplan** opgesteld dat begin 2009 door de Vlaamse overheid werd goedgekeurd. Hierin werden middelen gereserveerd voor de huisstijl (zie 3.1), een AV-presentatie (3.3), een publicatie (3.4) en de aankoop van bureaumateriaal en een fototoestel (4).

De **afkortingen** die in dit document worden gebruikt zijn te interpreteren als volgt:

AMSAB = Instituut voor Sociale Geschiedenis te Gent
AV = Algemene Vergadering vzw
CO7 = Culturele projectvereniging Cultuuroverleg Zeven in de zuidelijke Westhoek
DB = Dagelijks Bestuur vzw
EHC = Erfgoedbibliotheek Hendrik Conscience te Antwerpen
IBW = Opleiding Informatie- en Bibliotheekwetenschap van de Universiteit Antwerpen
KBR = Koninklijke Bibliotheek van België
KULEUVEN = Universiteitsbibliotheek Leuven
OB BRUGGE = Openbare Bibliotheek Brugge
OKBV = de intersectorale commissie Overleg Kunstbibliotheken Vlaanderen van VVBAD
PBL = Provinciale Bibliotheek Limburg te Hasselt
RB = Raad van Bestuur vzw
SOMA = Studie- en Documentatiecentrum Oorlog en Hedendaagse Maatschappij te Brussel
STAM = Stadsmuseum te Gent
STCV = Short Title Catalogus Vlaanderen
UA = Universiteitsbibliotheek Antwerpen
UGENT = Universiteitsbibliotheek Gent
VEB = Vlaamse Erfgoedbibliotheek vzw
VVBAD = Vlaamse Vereniging voor Bibliotheek-, Archief- en Documentatiewezenen vzw
VOWB = Vlaams Overlegorgaan inzake Wetenschappelijk Bibliotheekwerk vzw

1 PERSONEEL

1.1.1 Opzet

Vlaamse Erfgoedbibliotheek vzw opteert voor een kleinschalige centrale staf zodat de structurele werking en de continuïteit gegarandeerd zijn en de vaste personeelskosten onder controle blijven.

1.1.2 Initiatieven

Het eerste werkingsjaar van de vzw Vlaamse Erfgoedbibliotheek was rijk gevuld, maar de geleverde inspanningen resulteerden nog niet altijd in concrete producten of resultaten. Een belangrijke factor daarin was het gebrek aan personeel. Pas in het laatste kwartaal kon de organisatie beschikken over haar volledige staf (3,8 VTE) om bv. projecten op te starten, overleg te plegen of advies te verlenen.

Het eerste (en lange tijd enige) personeelslid – de **coördinator** Eva Wuyts – trad op 01.02 in dienst van de vzw en werd hoofdzakelijk belast met het uitbouwen van de nieuwe organisatie. Dit behelsde o.a. het opzetten van het financieel en personeelsbeleid en de bijhorende administratie (aanwervingen, aanbestedingen, het afsluiten van contracten en verzekeringen, de uitwerking van het organigram, het opstellen van procedures en sjablonen, het opstellen van taakafspraken, ...), alsook het vormgeven van de netwerkstructuur en het verfijnen – in overleg met het bestuur – van het beleid van de organisatie (o.a. de opmaak van de beheersovereenkomst, het herwerken van de meerjarenbegroting, het opstellen van actieplannen en sneuvelteksten, ...).

Op 01.09 kwam **STCV projectmedewerker** Diederik Lanoye over van de vzw Musea en Erfgoed van de stad Antwerpen, een maand later volgde **Abraham projectmedewerker** Elsje van Bellingen. Beide projectmedewerkers hebben als prioritaire taak het onderhoud van hun databank en worden om die reden niet ingeschakeld voor andere projecten. De administratieve overgang van dit personeel verliep relatief vlot, maar het integreren van beide projecten binnen de structurele werking van de vzw vergde grotere inspanningen. Vooral voor wat betreft het STCVproject, dat een engagement op langere termijn inhoudt, moest het nodige overleg gebeuren.

Ook de integratie van deze twee databanken in de nieuwe organisatiewebsite moest onderzocht worden. Dit gebeurde in nauw overleg met David Coppoolse, de **stafmedewerker Digitalisering en Ontsluiting** die op 01.10 in deeltijds verband (4/5) is gestart. Daarnaast maakte de stafmedewerker vooral werk van de opstart van de organisatiewebsite, de ICT-ondersteuning en het documentbeheer van de organisatie, en de doorlichting van Vlabidoc & Collecties Online.

Zoals reeds meegedeeld in het actieplan 2010 had de vzw graag een **conserveringsexpert** in dienst genomen. Omdat de middelen voor een derde formatieplaats binnen de vzw echter te beperkt zijn, heeft VEB een arbeidsintensieve aanbestedingsprocedure gevoerd (in twee fasen) voor een raamcontract voor diensten ter ondersteuning van de werking van Vlaamse Erfgoedbibliotheek vzw op het vlak van preservatie en conservering van erfgoedcollecties. Het eerste deel van deze beperkte offertevraag (de kandidatuurstelling) werd op 07.07 gepubliceerd, het tweede deel (de eigenlijke offertevraag) werd op 02.09 verspreid. Op 19.10 werd het raamcontract (dat loopt tot en met 31 december 2012) toegewezen aan Dennis Schouten + Partners.

Dennis Schouten was van 1996 tot 2008 betrokken bij de voorbereiding en uitvoering van het Nederlandse nationaal conserveringsprogramma Metamorfoze, aanvankelijk als coördinator en sinds 2001 als programma-manager. In 2009 werkte hij nog voltijds bij het Nederlandse ministerie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport als projectleider bij het programma Erfgoed van de Oorlog. Om die reden zal hij pas in 2010 effectief van start gaan.

Bijgestaan door twee **onderaannemers** (Andrea Langendoen en Jos Schrijen) zal hij als consulent Preservering en Conservering de volgende opdrachten voor de vzw uitvoeren:

- de opmaak van het Masterplan Preservering en Conservering (zie 2.5)
- adviesverlening (zie 2.15)
- de aanlevering van content voor de website en elektronische nieuwsbrief i.f.v. expertiseopbouw en –verspreiding (zie 3.2)
- de ontwikkeling van modellen voor schaderegistratie en calamiteitenplanning (zie 2.6)

Tot slot deed de vzw voor de opvolging en uitvoering van projecten en andere initiatieven ook een beroep op het **personeel van de partnerbibliotheken**.

1.1.3 Middelen

De loonkosten zijn lager dan begroot in het actieplan. Redenen hiervoor zijn o.a. de doelgroepenkorting waarvan de vzw kon genieten, het wegvallen van vakantiegeld bij de medewerkers die vanaf oktober in dienst kwamen en het feit dat de stafmedewerker later dan gepland in dienst trad. Ook de reële reiskosten liggen (bijna de helft) lager maar de kosten voor het sociaal abonnement zijn iets groter dan voorzien.

2 PROJECTEN

Art 3.1° Vzw Vlaamse Erfgoedbibliotheek brengt op een uniforme wijze het cultureel erfgoed van erfgoedbibliotheeken in Vlaanderen in kaart, inclusief de noden en behoeften.

2.1 VLABIDOC EN COLLECTIES ONLINE (OVERZICHT VAN ERFGOEDCOLLECTIES IN VLAAMSE BIBLIOTHEKEN)

2.1.1 Opzet

Vlabidoc & Collecties Online heeft als opzet om gestandaardiseerde **kwantitatieve en kwalitatieve informatie van alle erfgoedbibliotheeken in Vlaanderen en Brussel** te verzamelen, te beheren en ter beschikking te stellen.

2.1.2 Voorgeschiedenis

Het project werd in 2006 met steun van de Vlaamse overheid en in samenwerking met de VVBAD en OKBV opgestart door het overlegplatform Erfgoedbibliotheeken Vlaanderen (zie 2.12). Hierbij werden gedetailleerde beschrijvingen van de (deel)collecties gekoppeld aan de adresgegevens van erfgoed- en kunstcollecties in Vlaamse bibliotheken in de Vlabidoc-databank. Het beheer van de erfgoedcollectiegegevens is nu overgenomen door Vlaamse Erfgoedbibliotheek. Het is een belangrijk instrument bij het verder in kaart brengen van de sector en bij het onderzoek naar de behoeften van de beheerders van erfgoedbibliotheeken. De voordelen die deze ontsluiting ook aan het bredere publiek te bieden heeft, liggen voor de hand.

2.1.3 Timing

Het onderhoud van de databank en het updaten van de collectiegegevens zijn structureel.

2.1.4 Initiatieven

De gegevens die opgeslagen zijn in Collecties Online zijn niet goed toegankelijk door de beperkingen van het Vlabidoc-platform. Zowel voor intern gebruik als voor externe presentatie zijn **structurele aanpassingen noodzakelijk**. Eind 2008 werd door projectmedewerker Deborah Heylen al een **analyse** gemaakt van de verschillende pijnpunten (zie activiteitenverslag 2008). Als gevolg hiervan werd Deborah in het voorjaar van 2009 gedurende twee weken parttime aangeworven door de VVBAD om de aanpassingen die a.h.v. dit document door de VVBAD en de firma dotProjects aan de databank werden gedaan, te controleren en te begeleiden. Bepaalde problemen (zoals de zoekfunctie) bleven echter onopgelost.

Via enkele kleine **aanpassingen** (de mogelijkheid lijsten te tonen van de collecties, een exportfunctie) die op vraag van de vzw door de VVBAD mogelijk werden gemaakt, zijn de collectiegegevens wel al

bruikbaar voor de eigen organisatie. Dankzij die exports kan de vzw ook **informatie** verschaffen aan organisaties zoals FARO of de erfgoedcellen van Brussel, Antwerpen en Noorderkempen.

2.1.5 Middelen

Voor dit project waren in het actieplan geen middelen begroot. Er zijn er in 2009 ook geen uitgegeven.

2.1.6 Diverse

Naast Vlabidoc & Collecties Online onderneemt de vzw nog acties om de noden en behoeften in kaart te brengen. We verwijzen hiervoor naar:

- 2.2 Masterplan Ontsluiting
- 2.5 Masterplan Preservering en Conservering
- 2.12 Overlegplatform
- 2.13 Overleg en Vorming
- 2.15 Helpdesk

Art 3.2° Vzw Vlaamse Erfgoedbibliotheek ondersteunt en verzorgt de bibliografische ontsluiting van cultureel erfgoed in erfgoedbibliotheeken in Vlaanderen.

2.2 MASTERPLAN ONTSLUITING (PLAN VAN AANPAK)

2.2.1 Opzet

Het Masterplan Ontsluiting heeft als opzet om de **noden en behoeften van erfgoedbibliotheeken** in Vlaanderen en Brussel op het vlak van de **bibliografische ontsluiting** van hun erfgoedcollecties in kaart te brengen en een plan van aanpak daaromtrent te formuleren.

2.2.2 Timing

Het Masterplan moet gerealiseerd zijn tegen 01.09.11 opdat de resultaten ervan meegenomen kunnen worden in het planningsproces voor het beleidsplan 2013-2017.

2.2.3 Initiatieven

Deze actie kreeg in 2009 **weinig prioriteit**, en wel om de volgende redenen:

- De stafmedewerker die deze taak op zich zal nemen is pas op 01.10 in dienst gekomen en werd belast met andere, meer prioritaire taken (o.a. de website, Vlabidoc & Collecties Online en documentbeheer).
- Het is de bedoeling dit Masterplan parallel te ontwikkelen met het Masterplan Preservering en Conservering (zie 2.5). Hiervoor werd eind oktober een consulent aangesteld die hier pas in de loop van 2010 werk van zal maken.

De stafmedewerker heeft in 2009 wel al **overleg** gehad met de consulent over de concrete aanpak van de Masterplannen. In de gesprekken met de VVBAD, FARO en Archiefbank (rond Vlabidoc & Collecties Online) werd ook al rekening gehouden met deze plannen.

2.2.4 Middelen

Voor dit project waren in het actieplan beperkte middelen begroot voor consultancy. Om bovenstaande redenen werden deze niet benut.

2.3 STCV (BESCHRIJVING VAN OUDE VLAAMSE PUBLICATIES IN EEN ONLINE DATABANK)

2.3.1 Opzet

De Short Title Catalogus Vlaanderen beoogt de uitbouw van een online databank met gedetailleerde **bibliografische beschrijvingen van edities gedrukt in Vlaanderen in de zeventiende en achttiende eeuw**.

2.3.2 Voorgeschiedenis

Tijdens de eerste fase (2000-2003) werd het project gesteund door het Max-Wildiersfonds (FWO-Vlaanderen) en de Nederlandse Taalunie. Van 2004 tot augustus 2009 ontving de STCV projectsubsidies van de Vlaamse Gemeenschap in het kader van het Archiefdecreet.

Op 01.09.09 is het project opgenomen in de werking van Vlaamse Erfgoedbibliotheek vzw. De projectmedewerker die tot dan was tewerkgesteld door de vzw Musea en Erfgoed van de stad Antwerpen, werd daarbij overgenomen en blijft nog tot het einde van de beleidsperiode in dienst van VEB.

2.3.3 Timing

De uitbouw en aanvulling van deze databank door een projectmedewerker is voorzien voor de hele beleidsperiode.

2.3.4 Initiatieven

Vanaf april 2009 was de projectmedewerker actief in de **Erfgoedbibliotheek Hendrik Conscience**. Bij het aflopen van de projectfase op 31.08 werden deze werkzaamheden onder de vleugels van de vzw gewoon voortgezet. EHC zorgde daarbij voor de logistieke en personele ondersteuning van de projectmedewerker, o.a. door de inzet (gemiddeld één dag per week) van Steven Van Impe (expert oude drukken en voormalig projectmedewerker van STCV) voor de B-controles van de beschrijvingen.

In de laatste vier maanden van 2009 werden 1.153 exemplaren aan de databank toegevoegd, waarvan er 990 beschreven werden in een nieuwe record en 163 als dubbel exemplaar aan een bestaande record werden toegevoegd. Deze cijfers zijn ruim voldoende om op jaarbasis het streefdoel van 2.400 toegevoegde **exemplaren** te halen.

In het najaar werden een aantal belangrijke stappen gezet voor de verdere ontwikkeling van het project. Op technisch vlak werd de **databank** volledig losgekoppeld van de Anet-bibliotheekcatalogus, die van dezelfde bibliografische software als de STCV (Brocade) gebruik maakt. Hierdoor kan de STCV-databank op termijn verder ontwikkeld worden naar de specifieke noden en vragen van de gebruikers. Anet ontwikkelde ook software waardoor het toevoegen van **illustraties** aan de beschrijvingen geautomatiseerd en vereenvoudigd werd. In december 2009 konden op deze manier meer dan 6.000 opnames worden toegevoegd; door een beter registratiesysteem zullen in de toekomst enkel de nog ontbrekende illustraties aangemaakt en toegevoegd worden.

Tijdens de laatste maanden van 2009 werd de **planning** van het STCV-project op korte en lange termijn verder uitgewerkt. Er werd een **beleidsnota** opgesteld waarin de krijtlijnen voor de toekomstige werking van het project worden vastgelegd. Deze nota vormt de basis voor beleidsbeslissingen omtrent het

project door de RB en moet leiden tot een duidelijk raamwerk voor de samenwerking tussen Vlaamse Erfgoedbibliotheek vzw, de partnerbibliotheken en andere erfgoedbibliotheken die als externe partner aan het STCV-project willen deelnemen.

Eind 2009 werd een **collegagroep** opgestart. Deze groep brengt een aantal voormalige en huidige STCV-medewerkers samen, onder wie Steven Van Impe (EHC), Stijn van Rossem en Goran Proot (beiden UA) en in de toekomst ook andere bibliografen en catalografen die als STCV-redacteur meewerken. De groep wordt gecoördineerd door de projectmedewerker. Het is de bedoeling om vooral zeer praktijkgerichte vragen (methodologische discussies) op te lossen maar ook om beleidsvoorbereidend werk te verrichten. Een van de doelstellingen voor de toekomst is immers het verspreiden van de expertise die in de voorbije jaren in het STCV-project werd opgebouwd naar de Vlaamse erfgoedbibliotheken. Om diezelfde reden werd ook gestart met de voorbereidingen van een workshop (zie 2.14).

Na eerdere **prospectie**-opdrachten eind 2008 in de Stedelijke Bibliotheek van Kortrijk en de Provinciale Bibliotheek Limburg, werd in het najaar 2009 een kort prospectiebezoek gebracht aan het Stadsarchief Ieper, dat een kleine maar belangrijke collectie Iepers drukwerk bezit. De mogelijkheden voor samenwerking werden met leden van de Ieperse staf besproken.

Op **internationaal** vlak worden de goede contacten met het Nederlandse zusterproject Short Title Catalogue, Netherlands (STCN) verder onderhouden. Hoewel dit project in juni 2009 officieel werd afgerond blijft er nog een beperkte 'onderhoudsploeg' actief. Een nieuwe overdracht van beschrijvingen van Nederlandstalige drukken uit Vlaanderen van de STCV naar de STCN is in voorbereiding. Anderzijds sturen STCN-medewerkers regelmatig aanvullende informatie over STCV-beschrijvingen door die gebaseerd is op exemplaren in Nederlandse bibliotheken.

De projectmedewerker gaf op 04.12 in Leuven de presentatie 'Short Title Catalogus Vlaanderen: a Flemish bibliography as search tool and instrument for analysis' op de internationale conferentie *The Jesuits of the Low Countries: Identity and Impact (1540-1773)*. Ook dit versterkt de internationale uitstraling van de STCV.

In de laatste vier maanden van 2009 bezochten gemiddeld 544 **bezoekers** per maand de STCV-website en -databank. Ongeveer 3 op 4 bezoekers zijn Belgen. Buitenlandse bezoekers zijn ondermeer te vinden in Nederland, de Verenigde Staten, het Verenigd Koninkrijk, Italië, ... Het STCV-publiek maakt ook steeds vaker gebruik van de mogelijkheid om via e-mail vragen te stellen over het gebruik en de mogelijkheden van de databank, over bepaalde beschrijvingen in het bijzonder of over meer algemene aspecten van het handgedrukte boek. Daaruit blijkt dat de STCV-databank niet alleen groeit wat het aantal records betreft, maar ook als eerste **referentiepunt** voor onderzoekers uit allerlei disciplines en als ontsluitingsinstrument voor de collecties van de Vlaamse erfgoedbibliotheken.

Omdat in het kader van VEB de **communicatie** rond het STCV-project volledig herbekeken wordt, is de huidige website (die in 2010 geïntegreerd wordt in de organisatie-website van de vzw) slechts minimaal geupdate. Er werd wel een **analyse** geschreven van hoe de huidige STCV-webstek eruitziet en welke aanpassingen en functionaliteiten wenselijk zijn. In het voorjaar van 2010 zullen die worden gerealiseerd. Om diezelfde reden verscheen er in 2009 geen STCV-**Nieuwsbrief** meer. Nieuwsbrieven zullen in 2010 in digitale vorm verzonden worden.

Het engagement van de STCV in een **publiekstraject** rond de stedelijke Mechelse boekencollecties wordt voortgezet (zie 3.6).

2.3.5 Middelen

Voor dit project werden in het actieplan enkel personeelskosten (1 VTE vanaf 01.09.10) begroot. De overige kosten eigen aan dit project (zoals reiskosten, verzendingskosten, bureaumateriaal) vallen onder de algemene werkingskosten.

2.4 ABRAHAM (REGISTRATIE VAN BELGISCHE KRANTEN IN EEN ONLINE DATABANK)

2.4.1 Opzet

Abraham beoogt de realisatie van een online **databank van Belgische kranten bewaard in Vlaamse bibliotheken en andere erfgoedinstellingen**, op papier, als microvorm, in digitale vorm.

2.4.2 Voorgeschiedenis

Tijdens de eerste fase (2007-2009) ontving het project 'Een Vlaamse databank voor Belgische kranten en een portaal-site' subsidies van de Vlaamse Gemeenschap in het kader van het Archiefdecreet.

Op 01.10.09 is het project opgenomen in de werking van de Vlaamse Erfgoedbibliotheek vzw. De projectmedewerker die tot dan was tewerkgesteld door de vzw Musea en Erfgoed van de stad Antwerpen, werd daarbij overgenomen en blijft nog tot eind 2010 in dienst van VEB.

2.4.3 Timing

De uitbouw en aanvulling van deze databank door een projectmedewerker is voorzien tot eind 2010. Het onderhoud ervan is structureel.

2.4.4 Initiatieven

De laatste drie maanden van 2009 werd Abraham verder **uitgebouwd** in de diepte (aan bestaande krantenbeschrijvingen werden bezitsgegevens van instellingen toegevoegd) en in de breedte (er werden nieuwe titelbeschrijvingen van kranten gemaakt). De projectmedewerker investeerde veel tijd in de zoektocht naar op dat moment nog onbekende krantenverzamelingen in Vlaanderen. Dit **prospectiewerk** bood ook de kans om Abrahams bekendheid te vergroten.

Instellingen die nog geen partner waren of waarvan niet geweten was of ze kranten bezaten, werden gecontacteerd. Het ging vooral om de resterende provinciale archieven, rijksarchieven, stadsarchieven (ca. 35), gemeentearchieven (ca. 250) en openbare bibliotheken (ca. 300). Al deze instellingen kregen een persoonlijke mail, die moest worden opgevolgd en verwerkt.

De Vlaamse geschied- en **heemkundige kringen** werden apart benaderd: midden december kregen zij een brief waarin de vzw en de Abrahamdatabank werden voorgesteld, en waarin werd gepolst naar hun bezit en/of kennis van krantenverzamelingen. In dat verband werd ook een bijdrage gepubliceerd in het decembernummer van de *Binnenkrant* van Heemkunde Vlaanderen.

Eind 2009 leverde dit arbeidsintensieve **prospectiewerk** ca. 35 nieuwe instellingen op. In 2010 wordt de zaak verder opgevolgd. Op basis van de resultaten zullen in februari 2010 door de stuurgroep van het project keuzes worden gemaakt over de nog (prioritair) in te voeren krantenverzamelingen en -gegevens. In deze stuurgroep zetelen An Renard (EHC), Marcel van den Heuvel (EHC), Jan Van Impe (KULeuven), Veerle Van Conkelberge (UGent) en de coördinator, alsook vertegenwoordigers van SOMA, AMSAB en Erfgoedcel CO7. De stuurgroep kwam in het laatste trimester van 2009 eenmaal samen (29.10.09).

Omdat in het kader van VEB de **communicatie** rond het Abrahamproject volledig herbekeken wordt, is de huidige website (die in 2010 wordt geïntegreerd in de organisatie-website van de vzw) slechts minimaal geupdate. Er werd wel een **analyse** geschreven van hoe de huidige Abrahamwebstek eruitziet en welke aanpassingen en functionaliteiten wenselijk zijn. In het voorjaar van 2010 zullen die worden gerealiseerd.

Op het vlak van communicatie naar diverse **doelgroepen** werd in het laatste trimester van 2009 niet stilgezeten. Naast de al genoemde contacten per mail/brief met potentiële partners en het artikel in de *Binnenkrant*, was er onder meer de voorstelling door de projectmedewerker van de krantendatabank aan de erfgoedcellen. Er werden ook voorbereidingen getroffen voor de verdere **bekendmaking** van

Abraham in 2010 bij academici, leraren en studenten geschiedenis, alsook voor de creatie van een zoekbox en/of zoekfunctie die door geïnteresseerde organisaties in hun eigen website geïntegreerd kan worden en waarmee rechtstreeks specifieke zoekvragen aan de krantendatabank gesteld kunnen worden.

Eind 2009 bevatte Abraham bijna 3.800 **beschrijvingen**. Het overgrote merendeel van die kranten is enkel op papier en soms op microfilm beschikbaar. Slechts een minderheid is gedigitaliseerd en online beschikbaar. Links naar de desbetreffende websites zijn opgenomen in Abraham.

2.4.5 Middelen

Voor dit project werden in het actieplan enkel personeelskosten (1 VTE vanaf 01.10.10) begroot. De overige kosten eigen aan dit project (zoals reiskosten, verzendingskosten, bureaumateriaal) vallen onder de algemene werkingskosten.

Art 3.3° Vzw Vlaamse Erfgoedbibliotheek brengt via de opmaak van een masterplan de noden en behoeften van erfgoedbibliotheeken in Vlaanderen in kaart op het vlak van preservering en conservering van cultureel-erfgoedcollecties

2.5 MASTERPLAN CONSERVERING (PLAN VAN AANPAK)

2.5.1 Opzet

Het Masterplan Preservering en Conservering heeft als opzet om de **noden en behoeften** van erfgoedbibliotheeken in Vlaanderen en Brussel op het vlak van **preservering en conservering** in kaart te brengen en op basis hiervan een eindrapport te formuleren met beleidsaanbevelingen voor een gecoördineerde aanpak van de conserveringsproblematiek in de volgende beleidsperiode.

2.5.2 Timing

Het Masterplan moet gerealiseerd zijn tegen 01.09.11 opdat de resultaten ervan meegenomen kunnen worden in het planningsproces voor het beleidsplan 2013-2017.

2.5.3 Initiatieven

In 2009 werd door de RB beslist om voor de uitvoering van deze opdracht een beroep te doen op de **consulent** Dennis Schouten (zie 1). Die heeft zich na zijn aanstelling door de vzw in het najaar vooral bezig gehouden met de praktische **voorbereiding** van zijn opdracht, o.a. via kennismakingsgesprekken, literatuuronderzoek en de consultatie van Vlabidoc & Collecties Online. Omdat hij in 2009 nog voltijds werkte als projectleider bij het Nederlandse programma Erfgoed van de Oorlog, start hij pas in 2010 effectief met de uitvoering van zijn opdracht.

De coördinator heeft in het najaar herhaaldelijk met de consulent en zijn partners **overleg** gehad, o.a. om hen wegwijs te maken in de sector van erfgoedbibliotheeken en het Vlaamse erfgoedveld, over de concrete aanpak van de verschillende opdrachten en over de opmaak van de aannemingsovereenkomst met concrete resultaatsverbintenissen. De consulent en de coördinator legden ook contacten met experts uit Vlaanderen en Nederland. Een aantal van hen werd gepolst naar hun interesse om in een **klankbordgroep** te zetelen. Die heeft een tweeledige taak: advies geven aan de RB van de vzw en feedback geven aan de dienstverlener over onder meer de voorgestelde methodiek, de eerste onderzoeksresultaten en de formulering van de beleidsaanbevelingen. De eerste vergadering van deze klankbordgroep is gepland in april 2010.

2.5.4 Middelen

Voor dit project werd in het actieplan 15.000 euro begroot voor een conserveringsexpert, alsook 1.500 euro voor een consulent. Omdat die pas midden 2010 van start gaat werden hiervoor in 2009 geen kosten gemaakt.

2.6 CALAMITEITENPLANNING (MODELPROCEDURE)

2.6.1 Opzet

Vlaamse Erfgoedbibliotheek vzw wil ervoor zorgen dat elke instelling in Vlaanderen en Brussel die een erfgoedbibliotheek beheert, in staat is om **zelfstandig een calamiteitenplan uit te werken** op basis van de expertise, modellen en tools die door VEB worden ontwikkeld en/of ter beschikking gesteld.

2.6.2 Timing

In overleg met de consulent werd de opmaak van een model voor calamiteitenplanning verschoven naar 2011. De realisatie ervan is voorzien tegen 01.07.11.

2.6.3 Initiatieven

Bij de plaatsbezoeken aan de partnerbibliotheken besprak de coördinator de **noden** dan wel expertise rond calamiteitenplanning.

In het voorjaar nam de coördinator contact op met FARO en enkele erfgoedcellen over het ECCE-traject dat zij samen doorlopen hebben, om af te tasten of een dergelijke gecoördineerde **samenwerking** ook zou kunnen worden toegepast bij de erfgoedbibliotheken.

De vzw besliste echter in juni om deze opdracht (samen met o.a. het Masterplan Preservering en Conservering) mee op te nemen in het raamcontract rond preservering en conservering (zie 1.1.2). Consulent Dennis Schouten zal hier in 2011 werk van maken.

2.6.4 Middelen

Voor dit project werden in het actieplan beperkte middelen begroot voor een consulent in het kader van een ECCE-traject. Om bovenstaande redenen werden hiervoor in 2009 echter geen kosten gemaakt.

Art 3.4° Vzw Vlaamse Erfgoedbibliotheek ontwikkelt samen met haar partnerbibliotheken een gedistribueerd gecoördineerd collectiebeleid.

2.7 COLLECTIEBELEID (STAPPENPLAN)

2.7.1 Opzet

Vlaamse Erfgoedbibliotheek vzw wil een stappenplan opstellen om de **individuele collectiebeleidspunten van de zes partnerbibliotheken op elkaar af te stemmen** en te verzekeren dat de collecties van de partners binnen Vlaamse Erfgoedbibliotheek vzw op de meest efficiënte manier verder worden uitgebouwd en bewaard, met een bijzondere aandacht voor Flandrica.

2.7.2 Timing

Collectiebeleid is een blijvend aandachtspunt binnen de organisatie en haar netwerk, maar de realisatie van het stappenplan is voorzien tegen eind 2012.

2.7.3 Initiatieven

Zoals voorzien in het actieplan werden door de coördinator weinig concrete initiatieven genomen rond het **stappenplan**. Er werd (o.a. bij de plaatsbezoeken) wel informatie verzameld.

Op vraag van OKBV nam de coördinator ook deel aan de voorbereiding van een **workshop** (op 26.02.10) over collectiebeleid.

Een **doublettenlijst** van tijdschriften werd nog niet gedistribueerd binnen de partnerbibliotheken. Hier zal in 2010 werk van worden gemaakt.

2.7.4 Middelen

Voor dit project waren in het actieplan geen middelen begroot. Er zijn er in 2009 evenmin uitgegeven.

2.8 DECRETAAL DEPOTBELEID (HAALBAARHEIDSSSTUDIE)

2.8.1 Opzet

Vlaamse Erfgoedbibliotheek vzw wil, in samenwerking met alle betrokkenen, de mogelijkheden en **haalbaarheid onderzoeken van een decretaal depot** als instrument in een pro-actief Vlaams erfgoedbeleid.

2.8.2 Timing

De uitvoering van deze actie is voorzien in 2011 en 2012.

2.8.3 Initiatieven

Zoals voorzien in het actieplan werden door de stafmedewerker weinig concrete initiatieven genomen rond het **stappenplan**. Er werd wel informatie verzameld.

2.8.4 Middelen

Voor dit project waren in het actieplan geen middelen begroot. Er zijn er in 2009 evenmin uitgegeven.

Art 3.5° Vzw Vlaamse Erfgoedbibliotheek ontwikkelt een Virtuele Vlaamse Erfgoedbibliotheek, waarin cultureel-erfgoedcollecties van erfgoedbibliotheken in Vlaanderen bibliografisch en cultureel ontsloten worden.

2.9 VIRTUELE VLAAMSE ERFGOEDBIBLIOTHEEK (ONTWIKKELINGSPLAN)

2.9.1 Opzet

De Virtuele Vlaamse Erfgoedbibliotheek **bundelt het gedigitaliseerd erfgoedmateriaal van de Vlaamse erfgoedbibliotheeken**, en van de zes partnerbibliotheeken van Vlaamse Erfgoedbibliotheek vzw in het bijzonder, in een beeldbank zodat het brede publiek kan kennismaken met de rijkdom van de collecties.

2.9.2 Timing

Het opzetten en uitbouwen van de Virtuele Vlaamse Erfgoedbibliotheek zal de hele beleidsperiode in beslag nemen.

2.9.3 Initiatieven

De stafmedewerker en Mel Collier (KULeuven), de ondervoorzitter van de vzw die in dit dossier een trekkende rol opneemt, hebben in 2009 nog geen concreet **stappenplan** geschreven. De prioriteit lag immers bij de ontwikkeling van de organisatiewebsite www.vlaamse-erfgoedbibliotheek.be (zie 3.2). Bij de voorbereiding van deze site werd wel al rekening gehouden met de creatie (in een latere fase) van een aparte website die zal fungeren als virtuele Vlaamse Erfgoedbibliotheek. Waar de organisatiesite vooral beoogt om de cultureel-erfgoedgemeenschap te informeren en te ondersteunen, zal de virtuele bibliotheek immers ingezet worden om erfgoedcollecties voor een groter publiek toegankelijk te maken. Beide vragen bijgevolg een eigen navigatie, communicatie, infrastructuur en aparte functionaliteiten.

Daarnaast werd door de stafmedewerker via allerlei kanalen **informatie** ingezameld zodat synergie met lopende en opstartende initiatieven (zoals Europeana.eu) in de sector mogelijk is.

Wat de **financiering** van dit project betreft werd (en wordt) gezocht naar bijkomende subsidiemogelijkheden.

Communicatief werd beslist om deze website – naar analogie met Europeana en Belgica (de beeldbank van de KBR) – **Flandrica** te dopen. De domeinnaam www.flandrica.be werd inmiddels geregistreerd.

2.9.4 Middelen

Voor dit project werd in het actieplan beperkte middelen begroot voor een consultant. Om bovenstaande redenen werden hiervoor in 2009 geen kosten gemaakt..

2.10 DIGITALISERINGBELEID (RICHTLIJNEN)

2.10.1 Opzet

Vlaamse Erfgoedbibliotheek vzw wil, in overleg met andere betrokkenen en op basis van de bestaande expertise, een specifieke **beleidslijn met standaarden** vastleggen voor de digitalisering van de collecties van Vlaamse erfgoedbibliotheeken, opdat de Vlaamse erfgoedbibliotheeken hun digitaliseringsbeleid op elkaar kunnen afstemmen en de beschikbare middelen optimaal kunnen gebruiken.

2.10.2 Timing

Het digitaliseringbeleid is een blijvend aandachtspunt binnen de organisatie en haar netwerk maar de realisatie van het stappenplan is voorzien tegen eind 2012.

2.10.3 Initiatieven

Zoals voorzien beperkten de acties van de stafmedewerker zich in 2009 tot het bijwonen van diverse nuttige **overleg- en vormingsinitiatieven** (zie 2.13).

Daarnaast zijn partnerbibliotheken KULeuven en UGent betrokken bij belangrijke projecten als **Europeana, BOM-Vlaanderen en Archipel**. Hiermee houdt VEB de vinger aan de pols.

Door de coördinator werden de **scanningstarieven en –procedures** bij alle partnerbibliotheken opgesteld en onderling uitgewisseld.

2.10.4 Middelen

Voor dit project waren in het actieplan geen middelen begroot. Er zijn er in 2009 evenmin uitgegeven.

2.11 DIGITAAL DEPOTBELEID (ONDERZOEK)

2.11.1 Opzet

Vlaamse Erfgoedbibliotheek vzw wil, in samenspraak met andere betrokkenen, een **onderzoek voeren naar de duurzame bewaring van gedigitaliseerd materiaal en een digitaal depot** in de context van de Vlaamse erfgoedbibliotheken.

2.11.2 Timing

Digitaal depotbeleid is een blijvend aandachtspunt binnen de organisatie en haar netwerk, maar de realisatie van het onderzoek is voorzien in 2012.

2.11.3 Initiatieven

Zoals voorzien beperkten de acties van de stafmedewerker zich in 2009 tot het bijwonen van diverse **overleg- en vormingsinitiatieven** (zie 2.13).

In 2010 zal de stafmedewerker ook zetelen in de stuurgroep van het **Archipel**project, waarin ook de Universiteitsbibliotheek van Gent als partner betrokken is. Zo volgt VEB de ontwikkelingen op de voet.

De RB heeft op 28.09 een gesprek gehad met Jan Braeckman van het steunpunt Bibnet over de ontwikkeling van een Vlaamse **e-bookplatform**. Daarin werd er op gewezen dat bij dergelijke initiatieven ook de langetermijnbewaring van e-books niet uit het oog mag worden verloren.

2.11.4 Middelen

Voor dit project waren in het actieplan geen middelen begroot. Er zijn er in 2009 evenmin uitgegeven.

Art 3.6° Vzw Vlaamse Erfgoedbibliotheek neemt pro-actief haar motorrol op voor erfgoedbibliotheeken in Vlaanderen en stimuleert de verdere professionalisering van deze sector door de opbouw en verspreiding van expertise m.b.t. ontsluiting, digitalisering, conservering en conservering.

2.12 OVERLEGPLATFORM (DIALOOG MET SECTOR)

2.12.1 Opzet

Vlaamse Erfgoedbibliotheek vzw beoogt de ontwikkeling van een permanent **platform voor de dialoog** met en tussen de Vlaamse erfgoedbibliotheeken.

2.12.2 Voorgeschiedenis

N.a.v. de studies van Jeroen Walterus en Ludo Simons werd op 01.04.05 het Platform Overleg Bewaarbibliotheeken opgericht. Dit platform kreeg via het Archiefdecreet steun van de Vlaamse overheid. In de zomer van 2005 werd besloten om het initiatief om te dopen tot Erfgoedbibliotheeken Vlaanderen en het als intersectorale commissie onder te brengen in de werking van de VVBAD.

Het project had tot doel de zichtbaarheid van de erfgoedbibliotheeken te bevorderen, het overleg tussen erfgoedbibliotheeken en de samenwerking in het brede erfgoedveld te stimuleren, en te ijveren voor structurele ondersteuning inzake erfgoedbibliotheeken. De stuurgroep van dit overlegplatform bestond uit vertegenwoordigers van een aantal belangrijke erfgoedbibliotheeken, van relevante erfgoed- en beroepsorganisaties en van de overheid.

Het platform nam in de periode 2005-2007 verschillende initiatieven waaronder de tentoonstelling Het Dagelijks Boek en de databank Collecties Online (zie 2.1). Toen duidelijk werd dat met het nieuwe Cultureel-erfgoeddecreet een Vlaamse Erfgoedbibliotheek zou worden opgericht viel de werking van het platform stil en concentreerden de betrokken erfgoedbibliotheeken zich op de oprichting van de vzw Vlaamse Erfgoedbibliotheek .

2.12.3 Timing

De vzw wil minimaal één keer per jaar de werking van de vzw (in het voorbije en toekomstige werkingsjaar) bij de brede sector van erfgoedbibliotheeken aftoetsen en hierover in dialoog gaan met haar cultureel-erfgoedgemeenschap.

2.12.4 Initiatieven

In de loop van 2009 bespraken de coördinator en het DB bij verschillende gelegenheden de **invulling en het statuut** van het overlegplatform nieuwe stijl. Een belangrijke gesprekspartner hierin was de VVBAD. Die ondersteunt nog steeds de (sinds 2008 slapende) intersectorale commissie Erfgoedbibliotheeken Vlaanderen. Er werd beslist om deze commissie te laten bestaan, maar ze te **heroriënteren** naar een open vergadering die haar activiteiten beperkt tot een jaarlijks evenement. De concrete aanpak werd uiteindelijk **vastgelegd** in de tekst *Toelichting bij de structuur, aansturing en werking van de Vlaamse Erfgoedbibliotheek*, en vervolgens goedgekeurd door de Raad van Bestuur.

Eind 2009 zijn de **praktische voorbereidingen** gestart voor de organisatie van het eerste overlegplatform (gelijktijdig met de lancering van de vzw) op 11.06.10. Hierbij zal er ruimte zijn voor debat, maar ook tijd om te luisteren naar de verzuchtingen, noden en wensen van erfgoedbibliotheeken in Vlaanderen. Tegelijkertijd wordt dit ontmoetingsmoment benut om netwerking en informatie-uitwisseling te stimuleren, en om de sector verder te professionaliseren. Bij de eerste bijeenkomst krijgt dit vorm in een toelichting bij het aanvragen van een **kwaliteitslabel** als erfgoedbibliotheek.

2.12.5 Middelen

Voor dit project waren in het actieplan geen middelen begroot. Er zijn er in 2009 evenmin uitgegeven.

2.13 OVERLEG EN VORMING (COMMUNITIES OF PRACTICE)

2.13.1 Opzet

Vlaamse Erfgoedbibliotheek vzw wil, via deelname aan diverse overlegfora of vormingsinitiatieven van derden en het ondersteunen van diverse **communities of practice**, zorgen voor kennisdeling en expertiseopbouw binnen de brede cultureel-erfgoedgemeenschap van Vlaanderen.

2.13.2 Timing

Het opvolgen van en deelnemen aan relevante overleg- en vormingsinitiatieven is een continu aandachtspunt voor de medewerkers van de vzw.

2.13.3 Initiatieven

Communities of practice zijn een niet-hiërarchische organisatiestructuur waarin mensen regelmatig met elkaar in contact treden en zo (impliciete) **kennis delen, uitbreiden en creëren**. Op die manier scherpen ze ook hun individuele vaardigheden aan en bouwen ze een netwerk van contacten uit. Los van de toegevoegde waarde voor de individuele deelnemer genereren *communities of practice* uiteraard ook een meerwaarde voor de groep en bij uitbreiding een **strategische impact op het werkveld**.

Een *community* kan samengesteld zijn uit medewerkers van de vzw, van de partnerbibliotheken en van andere erfgoedbibliotheken in Vlaanderen en Brussel. Vlaamse Erfgoedbibliotheek vzw kan daarbij diverse rollen opnemen; die van initiator, kennismakelaar, facilitator, stimulator en/of communicator.

Hieronder volgt een overzicht:

2.13.3.1 Kennismakingsgesprekken met actoren uit het cultureel-erfgoedveld

De coördinator

- had (samen met het Dagelijks Bestuur) op 11.02 een overleg met Marc Jacobs en Jeroen Walterus van FARO over samenwerkingsmogelijkheden
- had (samen met het Dagelijks Bestuur) op 18.02 een overleg met conserveringsexperte Lieve Watteeuw over de rol van VEB op het vlak van conservering en conservering
- maakte op 17.03 kennis met de Antwerpse schepen van cultuur Filip Heylen
- had op 02.04 een overleg met Leon Smets van FARO over advisering rond conserveringsthema's
- had op 06.04 een overleg met Jacqueline van Leeuwen, Anita Caals en Jeroen Walterus van FARO over integrale kwaliteitszorg en netwerkstructuren
- had op 16.04 een overleg met Jeroen Walterus van FARO over de voorgeschiedenis van VEB en zijn onderzoek 'Bewaar(de) bibliotheken'
- maakte op 30.04 kennis met conserveringsexpert Guy De Witte
- maakte op 14.05 kennis met de (toekomstige) collegagroep STCV en overlegde er over de toekomst van de STCV binnen VEB
- had op 30.06 een overleg met Bruno Vermeeren van de VVBAD
- nam op 18.09 deel aan de teambuildingdag van EHC
- had (samen met de stafmedewerker) op 09.10 een overleg met Geert Souvereys van de Vlaamse Kunstcollectie over de werking van samenwerkingsverbanden en mogelijke samenwerking
- had (samen met de stafmedewerker) op 13.10 een overleg met Michel Vermote en enkele medewerkers van Archiefbank Vlaanderen over mogelijke samenwerking en afstemming

De stafmedewerker had op 20.10 een overleg met Richard Philips van Anet (UA) over de bestaande samenwerking op het gebied van databankbeheer.

2.13.3.2 Deelname aan overleg

De coördinator

- nam op 27.03, 19.08 en 24.11 deel aan een overleg tussen Concentra en enkele erfgoedactoren (o.a. EHC, UA en Erfgoedcel Mechelen) over de digitalisering van Gazet van Antwerpen
- woonde op 29.05 het infomoment bij over BOM-Vlaanderen en het project de Waalse Krook
- had op 04.05 een overleg met EHC en UGent over de mogelijke samenwerking rond het tentoonstellingsproject Water Works. Op 07.10 volgde een tweede overleg waarbij ook STAM mee aan tafel zat
- nam op 16.06 en 07.12 deel aan het Erfgoedoverleg van erkende erfgoedorganisaties
- vergaderde op 20.08, 12.10, 26.10, 27.10 en 03.12 met architectenbureau AWG en EHC over de renovatie van het kantoor van VEB
- overlegde (samen met EHC) op 09.11 met Jan Geudens en Marc Mees van de dienst Erfgoed van de provincie Antwerpen over de digitalisering van kranten

De stafmedewerker nam op 27.11 deel aan het Europeana Vlaanderen Overlegplatform.

2.13.3.3 Plaatsbezoeken

De coördinator

- bracht in 2009 op 02.02 (EHC), 13.03 (PBL), 16.03 (OB Brugge), 19.03 (KULeuven), 03.04 (UA), 14.04 (UGent) een uitgebreid plaatsbezoek aan de partnerbibliotheken en voerde er a.h.v. een vragenlijst gesprekken over de werking, collecties, plannen enzovoort van de bibliotheek
- ging op 04.02 (samen met de secretaris-penningmeester) op plaatsbezoek in de Conservatoriumbibliotheek van Antwerpen

De stafmedewerker bracht van 26 tot 30.10 een vierdaags bezoek aan de UGent, met nadruk op digitalisering, conservering en ontsluiting van de erfgoedcollecties.

De projectmedewerker STCV bracht op 11.12 een bezoek aan het Stadsarchief en de bibliotheek van Ieper.

2.13.3.4 Deelname aan vormingsmomenten

De coördinator en de stafmedewerker:

- volgden een uitgebreide stage binnen EHC met nadruk op de algehele werking van een erfgoedbibliotheek
- namen deel aan het tweejaarlijkse evenement Informatie aan Zee van de VVBAD op 10 en 11.09
- woonden de conferentie Europeana en de digitale ontsluiting van cultureel erfgoed bij van het Agentschap Kunsten en Erfgoed op 16.12

De coördinator nam deel aan

- het colloquium 1+1=3 van de Universiteit Antwerpen over samenwerking in de culturele sector op 09.03
- de studiedag van FARO over het AnySurferlabel op 05.06
- de studiedag van FARO over Prisma op 23.09
- de infomiddag van FARO en het Agentschap Kunsten en Erfgoed over het in kaart brengen op 15.12

De stafmedewerker nam deel aan

- de LIBER-EBLIDA Workshop on Digitisation of Library Material in Europe op 19, 20 en 21.10 in Den Haag
- de conferentie Digital Strategies for Heritage (DISH) 2009 op 8, 9 en 10.12 te Rotterdam
- de conferentie Europeana en de digitale ontsluiting van cultureel erfgoed van het Agentschap Kunsten en Erfgoed op 16.12

2.13.3.5 Deelname aan adviesorganen

De coördinator

- nam op 24.04, 19.06, 25.09 en 08.12 deel aan de Adviescommissie Cultureel Erfgoed van de Vlaamse overheid
- nam op 27.04 deel aan de visitatiecommissie die de Geschied- en Heemkundige Kring van Kinrooi in het kader van hun aanvraag voor een kwaliteitslabel als erfgoedbibliotheek

2.13.3.6 Deelname aan stuur-, werk- en collegagroepen

De coördinator

- nam op 10.03, 16.06 en 29.10 deel aan de stuurgroep Abraham
- zetelde op 16.09 in de klankbordgroep van het Prismaproject van FARO
- zat op 17.11 de werkgroep Erfgoeddag voor
- nam op 25.11 als secretaris van de Working Group Preservation and Digital Curation van LIBER deel aan de vergadering van de Steering Committee for Heritage Collections and Preservation van LIBER

2.13.3.7 Presentatie van de werking van de vzw

De coördinator gaf op 23.09 in Brussel de presentatie *Samenwerken rond collectiebeleid en ontsluiting* op de Prisma-studiedag van FARO.

De projectmedewerker Abraham stelde op 26.11 in Brussel de krantendatabank voor aan de erfgoedcellen, in het kader van hun communities of practice

De projectmedewerker STCV gaf op 04.12 in Leuven de presentatie *Short Title Catalogus Vlaanderen: a Flemish bibliography as search tool and instrument for analysis* op de conferentie *The Jesuits of the Low Countries: Identity and Impact (1540-1773)*.

2.13.3.8 Vertegenwoordiging

Binnen de RB van de vzw werden midden 2009 formele afspraken (o.a. rapportering) gemaakt betreffende de vertegenwoordiging van de vzw in diverse fora. De volgende personen kregen hiertoe het mandaat:

- Boekenoverleg: Pierre Delsaerdt (UA/IBW)
- Raad van bestuur van de VVBAD: An Renard (EHC)
- Werkgroep Deontologische code van de VVBAD: Steven Van Impe (EHC)
- Europeana Vlaanderen Overlegplatform: Mel Collier (KULeuven) en David Coppoolse (VEB)
- Stuurgroep ontsluitingsproject de Bethune: Ludo Vandamme (OB Brugge)
- Stuurgroep Islamitisch Erfgoed van het Expertisecentrum voor Islamitische Culturen in Vlaanderen: An Renard (EHC) – nog niet bijeengekomen
- Archipel: David Coppoolse (VEB)
- Working Group Preservation and Digital Curation van LIBER: Eva Wuyts (VEB)

2.13.4 Middelen

De kosten voor overleg en vorming waren dubbel zo groot als begroot. De reden hiervoor zijn de (duurdere) vormingsmomenten rond digitalisering die de stafmedewerker in Nederland gevolgd heeft. In het actieplan 2010 werd dit budget daarom verhoogd.

2.14 VORMINGSAANBOD SECTOR (ONDERSTEUNING)

2.14.1 Opzet

Vlaamse Erfgoedbibliotheek vzw wil de **professionalisering** en de inhoudelijke ondersteuning van Vlaamse erfgoedbibliotheeken ondersteunen door op regelmatige tijdstippen een vormingsmoment te organiseren.

2.14.2 Timing

Vorming is een permanent aandachtspunt.

2.14.3 Initiatieven

In het voorjaar werd door de coördinator de piste geëxploreerd (maar niet geconcretiseerd) om i.s.m. EHC een opleiding te organiseren rond de historische en artistieke aspecten van de **boekband**.

In de loop van 2009 werden binnen VEB twee vormingsinitiatieven op de rails gezet:

- In de week van 17.05.10 organiseert VEB i.s.m. UA en EHC een vierdaagse workshop rond over de **STCV**-methode als instrument voor de beschrijving van handgedrukte boeken
- Op 09.06.10 organiseert VEB i.s.m. IBW/UA, de VVBAD en FARO een studiedag, die kadert binnen het Erfgoedgeleerdentraject van het steunpunt, rond **competentieontwikkeling** bij erfgoedbibliotheeken.

Daarnaast biedt de UA in het voorjaar van 2010 binnen haar IBW-programma het opleidingsonderdeel 'Erfgoedbeheer in bibliotheken' aan. De inhoud van dit vak dat gedoceerd wordt door Prof. Dr. Pierre Delsaerd, de voorzitter van de vzw, werd in 2009 mee vorm gegeven door de partnerbibliotheeken. Voor hetzelfde curriculum bereidde Trudi Noordermeer (UA) ook een opleidingsonderdeel voor rond 'Digitalisering: productie, opslag en duurzaamheid'.

Tot slot was de coördinator betrokken bij de voorbereiding van de workshop **collectiebeleid** voor kunstbibliotheeken die op 26.02.10 georganiseerd wordt door OKBV.

2.14.4 Middelen

In het actieplan was 2.000 euro begroot voor de organisatie van een workshop rond STCV. De praktische voorbereiding ervan is pas eind 2009 gestart zodat deze kosten verschuiven naar 2010.

2.15 HELPDESK (ONDERSTEUNING)

2.15.1 Opzet

Vlaamse Erfgoedbibliotheek vzw wil een **deskundig aanspreekpunt** zijn dat de beschikbare expertise opspoor, bundelt, verwerkt en ter beschikking stelt van de hele cultureel-erfgoedgemeenschap rond de erfgoedbibliotheeken in Vlaanderen.

2.15.2 Timing

Adviesverlening en ondersteuning van het veld is een permanent aandachtspunt. De vzw engageert zich ertoe om binnen de tien werkdagen deskundig en conform de nieuwste inzichten in conserveringsonderzoek te antwoorden op vragen omtrent preservatie en conservering van bibliotheekcollecties.

2.15.3 Initiatieven

Omdat de project- en stafmedewerkers pas vanaf september in dienst van de vzw kwamen en de organisatiewebsite (als belangrijkste communicatie- en informatieorgaan) nog niet operationeel was, heeft de vzw zich **nog niet actief geprofileerd als aanspreekpunt** voor de sector. Ondanks die bewuste terughoudendheid kreeg de vzw al verscheidene adviesvragen te verwerken. Het merendeel hiervan betreft digitalisering, wat aantoont dat er een grote nood is aan ondersteuning op dit vlak.

Elk antwoord wordt **gedocumenteerd** zodat hier later een behoeftanalyse op kan gebeuren en weerkerende onderwerpen via standaardantwoorden of tools op de website aangeboden kunnen worden. Er kwamen vragen om advies voor wat betreft:

- de digitalisering van tijdschriften
 - o software
 - o ontsluiting
 - o methodiek
- het kwaliteitslabel
- bibliotheekbeleid
- bibliotheekopleidingen
- schenkingsbeleid
- het veld van erfgoedbibliotheken
- de werking van erfgoedbibliotheken
- de aanstelling van een commissaris-revisor
- Vlaamse kranten m.b.t. de jaren dertig
- kranten
 - o digitalisering
 - o inhoud
- de aanwerving van een ICT-expert
- het gebruik van STCV

Daarnaast zetten de **partnerbibliotheken** uiteraard zelf ook hun expertise in en werden medewerkers van deze organisaties gecontacteerd voor advies. Voorzitter Prof. Dr. Pierre Delsaerd ging bijvoorbeeld eind 2009 in op een adviesvraag van de provincie Antwerpen betreffende de Abdijbibliotheek van Bornem.

Verder willen we opmerken dat de vzw in 2009 heeft beslist om voor advies betreffende het domein van preservering en conservering vanaf 2010 een beroep te doen op de **consulent** (zie 1.1.2).

2.15.4 Middelen

Voor dit project werd in het actieplan 4.295 euro begroot voor een conserveringsexpert. Omdat deze expert (Dennis Schouten) pas midden 2010 van start gaat werden in 2009 geen kosten gemaakt.

3 COMMUNICATIE EN PUBLIEKSWERKING

Art 3.7° Vzw Vlaamse Erfgoedbibliotheek ontwikkelt verschillende communicatie-instrumenten met de bedoeling om sector en publiek voortdurend te informeren over haar eigen werking en over de werking en de collecties van erfgoedbibliotheeken in Vlaanderen.

3.1 HUISSTIJL

3.1.1 Opzet

De vzw wil op een efficiënte, doordachte en creatieve manier **communiceren**.

3.1.2 Voorgeschiedenis

In november 2008 werden vijf vormgevers door de vzw gevraagd om tegen een vergoeding een voorontwerp te maken voor het logo. Omdat geen enkel ontwerp voldeed werd eind december 2008 een nieuwe groep van vijf ontwerpers aangeschreven.

3.1.3 Timing

Het logo, de huisstijl en de belangrijkste huisstijldragers werden in 2009 ontwikkeld. De toepassing ervan op diverse communicatiemiddelen gebeurt permanent.

3.1.4 Initiatieven

De vijf nieuwe voorstellen werden in maart 2009 beoordeeld door de RB. Die gaf Big Bazart uit Brussel de opdracht om een **logo** en een daarop gebaseerde huisstijl te ontwerpen. Dit werd intern opgevolgd en begeleid door de coördinator.

De belangrijkste huisstijldragers werden in juli **gedrukt** na een tweede gunningprocedure omdat de prijzen bij de eerste prijsvraag te duur uitvielen.

In december 2009 werd door de vzw een offertevraag uitgeschreven voor de vormgeving van **bijkomende communicatiemiddelen**.

3.1.5 Middelen

De middelen voor het ontwerp zijn afkomstig uit het bestedingsplan (voor de overdracht van de reserve van de projectsubsidie van 2008) dat door de minister werd goedgekeurd. Die voor de druk zijn afkomstig van de werkingssubsidie van 2009.

3.2 WEBSITE (INFORMATIE)

3.2.1 Opzet

De website van Vlaamse Erfgoedbibliotheek vzw is hét middel om de bestaande, gedistribueerde kennis van de Vlaamse erfgoedbibliotheeken te **consolideren en centraal beschikbaar** te maken.

3.2.2 Voorgeschiedenis

De voorloper van de vzw Vlaamse Erfgoedbibliotheek, het overlegplatform Erfgoedbibliotheeken Vlaanderen, had een inmiddels verouderde website www.erfgoedbibliotheeken.be (met als alias bewaarbibliotheeken.be). Als intersectorale commissie binnen de VVBAD waren ook verschillende pagina's van de VVBAD-website aan dit platform gewijd. Tot slot heeft dit platform de projectwebsite www.dagelijksboek.be onder haar vleugels.

3.2.3 Timing

De lancering van een basisversie van de organisatiewebsite is gepland in juni 2010. Het verder uitbouwen van de functionaliteiten en de content zal de hele beleidsperiode in beslag nemen.

3.2.4 Initiatieven

3.2.4.1 Nieuwe organisatiewebsite

In september 2009 realiseerde de vzw een bescheiden aanwezigheid op het Internet met het online brengen van een **informatiepagina** over de organisatie, op www.vlaamse-erfgoedbibliotheek.be. Dit in afwachting van de ontwikkeling van een volwaardige, interactieve organisatiewebsite.

Wegens tijdsgebrek bij de coördinator werd hiermee pas gestart bij de indiensttreding in het najaar van de stafmedewerker. Om tijd te besparen werd er uiteindelijk **geen werkgroep** met experts uit de partnerbibliotheeken opgericht, maar deed de stafmedewerker wel een beroep op Bram Wiercx, de ICT-medewerker van FARO, voor advies en begeleiding.

In oktober en november werkte de stafmedewerker het algemeen concept uit. In de eerste fase (de eerste helft van 2010) zal het **publicatieplatform** worden gerealiseerd waarop de eigen medewerkers en die van de partnerbibliotheeken op eenvoudige wijze informatie online kunnen brengen. In een tweede fase zal de website voorzien worden van faciliteiten voor interactieve communicatie (fora, wiki, groepen, etc.) om zo een bijdrage te leveren aan **community-vorming** binnen de sector. Er werd gekozen voor het opensource contentmanagementsysteem Drupal om alle gewenste functionaliteit op een kostefficiënte manier te kunnen realiseren, en dit met een zo klein mogelijke afhankelijkheid van specifieke leveranciers. De site zal vanaf de lancering in overeenstemming moeten zijn met de richtlijnen van **AnySurfer** voor toegankelijke websites.

Door de coördinator en de stafmedewerker werd in 2009 ook gestart met het uitwerken van een **functioneel ontwerp** voor de website, waarin zaken als navigatie, schermlyout, datamodel, taxonomieën, beveiliging, integratie van subsites en databanken, enzovoort zijn vastgelegd. Ook een inhoudsplan, met een focus op doelgroepen en concrete informatie die op de website aanwezig dient te zijn, werd in de steigers gezet, mede op basis van input van de projectmedewerkers.

Op basis van het concept voor de website werd in december 2009 een gedetailleerde **offertevraag** geformuleerd voor een raamcontract voor diensten ter ondersteuning van de werking van de vzw op het vlak van webontwikkeling en -onderhoud. Daarmee werd een aanbestedingsprocedure opgestart, die begin 2010 zal resulteren in de selectie van een webontwikkelaar om de site te realiseren en helpen in stand houden.

3.2.4.2 Bestaande websites

Eind 2009 werd een aantal gedateerde websites van **voorlopers** verwijderd van het internet. De website van de reizende tentoonstelling Het Dagelijks Boek uit 2008 werd online gehouden. De vzw zal deze site, waarin op creatieve wijze links worden gelegd tussen boekenerfgoed en de tijd van vandaag, in 2010 omvormen tot een permanente webtentoonstelling.

Wat de projecten **Abraham en STCV** betreft: hun domeinnamen en databanken werden in 2009 overgedragen naar de vzw en in 2010 worden ze visueel en functioneel geïntegreerd in de organisatiewebsite. De projectmedewerkers formuleerden daarom in 2009 projectspecifieke vereisten voor de website, die werden meegenomen in het totaalconcept. De projectsites zullen een eigen voorpagina hebben die qua opmaak en hoofdmenustructuur binnen de algemene site valt, maar die tevens projectspecifieke onderdelen bevat. Inhoud kan tussen de organisatie- en de projectsites worden gedeeld waar dit relevant is. De domeinnamen van de projecten blijven behouden als unieke ingang naar de subsites.

3.2.5 Middelen

Voor de ontwikkeling van de organisatiewebsite was in het actieplan 15.000 euro voorzien. Om bovenstaande redenen zullen deze middelen pas in 2010 worden aangewend.

3.3 AV-PRESENTATIE (PROMOTIE)

Zie 3.4.

3.4 PUBLICATIE (INFORMATIE)

3.4.1 Opzet

Vlaamse Erfgoedbibliotheek vzw wil zich bij sector en beleid **bekendmaken** als netwerk en als aanspreekpunt en de **zichtbaarheid** van (de werking van) erfgoedbibliotheeken in Vlaanderen en Brussel bij het publiek verhogen.

3.4.2 Voorgeschiedenis

In het bestedingsplan dat in 2009 door de minister werd goedgekeurd (zie 3.1.2) werd respectievelijk 15.000 euro en 4.000 euro uit de reserve bestemd voor:

- de productie van een audiovisuele presentatie die de werking van Vlaamse Erfgoedbibliotheek vzw via allerlei kanalen wil bekendmaken (III.3)
- de opmaak en verspreiding, i.s.m. FARO, van een brochure over de werking van Vlaamse Erfgoedbibliotheek vzw (III.4)

3.4.3 Timing

De publicatie van een postkaartenreeks is voorzien in juni 2010. De verspreiding ervan gebeurt in de daaropvolgende maanden.

3.4.4 Initiatieven

Actie III.3 (Audiovisuele presentatie) en III.4 (Publicatie) uit het actieplan zullen niet worden uitgevoerd. De redenen hiervoor zijn:

- de publicatie was bedoeld om te verschijnen in een nieuwe reeks van FARO, die uiteindelijk niet werd opgestart. In overleg met FARO werd ervoor geopteerd om een nummer van hun tijdschrift *Faro* te wijden aan het thema Erfgoedbibliotheken, omdat dit goedkoper en efficiënter is
- een audiovisuele presentatie kan erg attractief zijn maar is beperkt in gebruik en zou (wegens de beperkte tijdsduur) enkel kunnen focussen op de zes partnerbibliotheken
- de vzw heeft nood aan eigen, rechtenvrij beeldmateriaal dat polyvalent kan worden ingezet in diverse communicatiemiddelen (zoals de website, powerpointpresentaties of publicaties)
- de vzw wilde bij de lancering van de organisatie een concreet product kunnen voorstellen dat niet alleen relevant zou zijn voor de sector

Met goedkeuring van het Agentschap Kunsten en Erfgoed zullen deze middelen worden aangewend voor een foto-opdracht en de publicatie van een postkaartenreeks.

3.4.4.1 Foto-opdracht i.f.v. een rechtenvrije beeldbank

In december 2009 werd door het bestuur een **offertevraag** uitgeschreven voor het in beeld brengen van de werking (collecties, functies, gebruikers, architectuur...) en de diversiteit van erfgoedbibliotheken. De opdracht werd inmiddels gegund aan Stefan Tavernier. Deze fotograaf zal begin 2010 **twalf verschillende instellingen** uit Vlaanderen en Brussel bezoeken. Het betreft de zes partnerbibliotheken, aangevuld met de bibliotheken van de Abdij van Averbode, het Conservatorium van Brussel, het Museum Plantin-Moretus te Antwerpen, de Stichting de Bethune te Marke, alsook Bibliotheca Wittockiana uit Brussel en Bibliotheca Wasiana in Sint-Niklaas. Als return zullen ze **vrij mogen beschikken** over de foto's die in hun instelling werden genomen. Het beeldmateriaal zal o.a. gebruikt om een speciale aflevering van het tijdschrift *Faro*, de website en powerpointpresentaties van de organisatie te illustreeren. De coördinator is verantwoordelijk voor de opvolging en aansturing van de fotograaf.

3.4.4.2 Postkaartenreeks "Een A B C van erfgoedbibliotheken"

Eveneens in december werd een **offertevraag** uitgeschreven voor de vormgeving van de postkaartenreeks *Een A B C van erfgoedbibliotheken*. Uit de foto's van Stefan Tavernier worden immers 26 beelden geselecteerd waarvan postkaarten worden gemaakt. Elk beeld wordt gekoppeld aan een begrip dat telkens begint met een andere letter van het alfabet. Bijvoorbeeld: de B staat voor boekband, de C voor catalogus, enzovoort. Opzet is om het brede publiek het A, B, C van erfgoedbibliotheken te leren: om hen – van Acquisitie tot Zorg – te laten **kennismaken** met alle aspecten van erfgoedbibliotheken. De beelden en bijhorende teksten moeten niet alleen informeren, maar ook verwondering of een gevoel van **koestering** oproepen. De coördinatie en de redactie zijn in handen van de coördinator. De 6.000 postkaartenreeksen zullen na de lancering van de vzw in juni 2010 **ruim verspreid** worden, o.a. als bijlage bij het tijdschrift *Bibliothek- & archiefgids* van de VVBAD dat een oplage heeft van 1.500 exemplaren.

3.4.5 Middelen

Om redenen die hierboven beschreven worden zijn er geen kosten gemaakt voor de productie van een audiovisuele presentatie (III.3) en een brochure (III.4). Deze middelen uit het bestedingsplan (voor de overdracht van de reserve van de projectsubsidie van 2008) zullen worden samengevoegd om in 2010 uitvoering te geven aan een ander communicatie-instrument, namelijk een postkaartenreeks.

Art 3.8° Vzw Vlaamse Erfgoedbibliotheek sensibiliseert een breed publiek over cultureel-erfgoedcollecties van erfgoedbibliotheeken in Vlaanderen door de ontwikkeling en ondersteuning van culturele en educatieve activiteiten of producten rond deze collecties.

3.5 LANCERING (PUBLIEKSMOMENT)

3.5.1 Opzet

Vlaamse Erfgoedbibliotheek vzw wil zich **bekend maken** als netwerk van erfgoedbibliotheeken en als aanspreekpunt voor de sector.

3.5.2 Timing

De lancering was aanvankelijk gepland voor het voorjaar van 2010 maar is inmiddels, in overleg met de minister van Cultuur, verschoven naar 11.06.10.

3.5.3 Initiatieven

Zoals ook elders vermeld heeft de vzw in 2009 vooral achter de schermen gewerkt om de organisatie en werking op poten te zetten. De lancering van de **organisatiewebsite** werd daarbij steeds gezien als het moment waarop ook de vzw zich zou presenteren aan de buitenwereld. Omdat dit project pas in oktober kon worden aangevat (zie 3.2) verschoof ook de lancering naar 2010. Ondertussen werd wel in overleg met de **minister** een datum vastgelegd. Op dat moment zal ook de **pers** ingelicht worden en zal het eerste overlegplatform (als **ontmoetingsmoment** met de sector) plaats vinden. De praktische voorbereidingen door de coördinator gebeuren in 2010.

3.5.4 Middelen

Voor de organisatie van dit lanceermoment was in het actieplan 3.500 euro begroot. Om bovenstaande redenen verschuiven deze kosten naar 2010.

3.6 CULTURELE ACTIVITEIT (SENSIBILISERING)

3.6.1 Opzet

Vlaamse Erfgoedbibliotheek vzw wil de rijkdom en diversiteit van de collecties van de Vlaamse erfgoedbibliotheeken bij een breed publiek bekend maken via de **organisatie** van en **participatie** in culturele activiteiten.

3.6.2 Timing

Vlaamse Erfgoedbibliotheek vzw wil jaarlijks een culturele activiteit organiseren.

3.6.3 Initiatieven

In de loop van 2009 werden door de coördinator twee culturele activiteiten voorbereid: Erfgoeddag (in 2010) en Water Works (in 2012). De stafmedewerker STCV is sinds 2007 betrokken bij het Mechelse initiatief Gedrukte Stad (2010).

3.6.3.1 Erfgoeddag

In 2010 zullen alle partnerbibliotheken (waarvan twee voor het eerst!) deelnemen met een tentoonstelling rond hetzelfde FAK(E)simile?-thema. In elke **tentoonstelling** wordt (a.h.v. de eigen collectie) het fenomeen van de facsimile (definitie, gebruik, druktechnieken, publiek, enzovoort) geduid. In een **powerpoint** wordt de bezoeker uitgenodigd om zelf een oordeel te vormen over de culturele erfgoedwaarde van dergelijke replica's: Is elke kopie fake? Zijn facsimile's waardeloos of bedrog? Op elke locatie wordt ook de website met het **Antifonarium T'sgrooten** gepresenteerd, het topstuk dat na aankoop door de Vlaamse overheid aan de Vlaamse Erfgoedbibliotheek werd geschonken en dat in digitale vorm als een hedendaagse facsimile kan worden beschouwd. Deze activiteit kreeg van het kwaliteitscomité van Erfgoeddag een speciale vermelding.

Voor de uitwerking van deze activiteit werd een **werkgroep** samengesteld die in 2009 eenmaal samen kwam onder leiding van de coördinator. Hierin zetelen vertegenwoordigers van alle partnerbibliotheken: Hendrik Defoort en Martine De Reu (UGent), Ellen Storms (UA), Katrien Smeyers en Annelies O (KULeuven), Steven Van Impe en Leni Albertyn (EHC), Leo Cuvelier (OB Brugge) en Karel Verhelst (PBL). De leden schrijven samen aan de tentoonstellingsteksten en stemmen de communicatie op elkaar af. De praktische organisatie (scenografie, vormgeving, ...) is de verantwoordelijkheid van elke betrokken bibliotheek.

Omdat de vzw als initiatiefnemer in de **Erfgoeddagbrochure** weinig zichtbaar is, heeft de RB de coördinatie van Erfgoeddag een natura-aanbod gedaan in ruil voor een advertentie in de brochure. Honderd winnaars zullen via Radio 2 een exclusieve rondleiding (met boekenpakket) kunnen winnen in een van de vijf partnerbibliotheken. Op Erfgoeddag zelf zullen bezoekers de postkaartenreeks (zie 3.4) kunnen winnen. Aan de erfgoedcellen werd gevraagd om in hun lokale brochures extra duiding te geven over het initiatief en de vzw.

3.6.3.2 Water Works

De zes partnerbibliotheken hebben eerder al samengewerkt voor de tentoonstelling Het Dagelijks Boek. Dit was een intensief, maar erg waardevol project dat de uitstraling van en het draagvlak voor erfgoedbibliotheken in Vlaanderen heeft vergroot. In maart 2009 heeft de RB beslist dat de vzw aan het einde van de beleidsperiode opnieuw zal uitpakken met een culturele activiteit die (de werking van) erfgoedbibliotheken bij een ruim **publiek** bekend maakt. Omwille van de grote inspanningen die een dergelijk publieksproject vergt, wordt de voorkeur gegeven aan een thema of aanpak die de problematiek van erfgoedbibliotheken ook op de **politieke agenda** kan plaatsen.

Een thema dat zich hier uitstekend toe leent is Water Works, naar een idee van Prof. Dr. Pieter Uyttenhove van de vakgroep Architectuur van UGent, over de generieke kracht van water. In juni had de coördinator hierover een eerste **overleg** met Pieter Uyttenhove, in aanwezigheid van UGent en EHC die al eerder de intentie hadden om rond dit thema samen te werken. In oktober volgde een tweede overleg met deze partijen, uitgebreid met de voorzitter en met STAM, dat in 2012 een tentoonstelling rond dit thema zal organiseren. Op basis van dit gesprek bereidde de coördinator een **conceptnota** voor, die in november werd voorgelegd aan de RB, over een mogelijke samenwerking tussen enerzijds STAM en anderzijds de vzw met de partnerbibliotheken. Het bestuur was gewonnen voor het thema maar wil de concrete organisatie ervan verder uitgewerkt zien. Daarom wordt in 2010 bijkomend overleg voorzien.

3.6.3.3 Gedrukte Stad

In 2008 engageerde de STCV (toen nog als project onder de vleugels van UA en EHC) zich tot de ondersteuning van een **publiekstraject** rond de stedelijke Mechelse boekencollecties. Dit tentoonstellingsproject, dat aanvankelijk de werktitel Zwarte Kunst had maar nu de naam Gedrukte Stad draagt, had in het najaar van 2009 moeten doorgaan. Op vraag van de Stedelijke Musea Mechelen werd de tentoonstelling een jaar **uitgesteld** tot het najaar van 2010. Daardoor kon de STCV-projectmedewerker in 2009 wel voldoende tijd vrijmaken voor een grondige voorbereiding.

3.6.4 Middelen

Omdat in 2009 enkel mogelijke thema's en activiteiten zouden worden geëxploreerd waren in het actieplan geen middelen begroot. Er zijn er in 2009 evenmin uitgegeven.

Art 3.9° Vzw Vlaamse Erfgoedbibliotheek heeft bijzondere aandacht voor een etnisch-cultureel diverse samenstelling van het personeelsbestand, onderneemt acties om personen met een etnisch-cultureel diverse achtergrond op te nemen in de advies-, overleg- en bestuursorganen en zet activiteiten op rond diversiteit en interculturaliteit.

3.7 DIVERSITEIT (SENSIBILISERING)

3.7.1 Opzet

Vlaamse Erfgoedbibliotheek vzw wil een organisatie zijn die **aandacht heeft voor diversiteit en interculturaliteit**.

3.7.2 Timing

Culturele diversiteit is een permanent aandachtspunt binnen de organisatie en haar netwerk.

3.7.3 Initiatieven

In het voorjaar van 2009 nam de coördinator enkele initiatieven (o.a. contact met vzw Prospekta (Antwerpen) en consultatie van de databank Iedereen kan Zetelen) met de bedoeling om interessante etnisch of cultureel-diverse kandidaten op het spoor te komen die in aanmerking zouden kunnen komen voor een mandaat in een van de **advies-, overleg- of bestuursorganen** van de vzw. Deze zoektocht leverde voorlopig niets op maar gaat voort.

An Renard (EHC) werd door de RB afgevaardigd om namens de vzw te zetelen in de stuurgroep **Islamitisch Erfgoed** van het Expertisecentrum voor Islamitische Culturen in Vlaanderen. Deze stuurgroep is in 2009 niet samen gekomen.

De coördinator werd lid van de **werkgroep Diversiteit** van FARO en blijft zo op de hoogte van interessante initiatieven.

Bij de opmaak van de **vacaturetekst** voor de aanwerving van de stafmedewerker werd gebruik gemaakt van het screeningsinstrument 'Diversiteits- en genderneutraal taalgebruik' van de Beleidscel Diversiteit en Gender van UGent.

3.7.4 Middelen

Voor dit project waren in het actieplan geen specifieke middelen begroot. Er zijn er in 2009 evenmin uitgegeven.

4 ALGEMENE WERKING

Art 3.10° Het zakelijke bestuur van vzw Vlaamse Erfgoedbibliotheek is duidelijk en doorzichtig.

4.1.1 Opzet

Vlaamse Erfgoedbibliotheek vzw wil een efficiënte en dynamische organisatie zijn die ten dienste staat van erfgoedbibliotheeken in Vlaanderen en Brussel.

4.1.2 Initiatieven

In 2009 vonden de volgende bestuursvergaderingen van Vlaamse Erfgoedbibliotheek vzw plaats:

- **Dagelijks Bestuur**
 - o bestaande uit Pierre Delsaerd (IBW/UA - voorzitter), An Renard (EHC - secretaris-penningmeester), Mel Collier (KULeuven - ondervoorzitter) en Eva Wuyts (coördinator)
 - o vergaderde veertien maal op 21.01, 18.02, 04.03, 25.03, 15.04, 13.05, 17.06, 07.07, 21.08, 17.09, 14.10, 03.11, 18.11 en 19.12
- **Raad van Bestuur**
 - o bestaande uit An Renard (EHC), Trudi Noordermeer (UA), Leen Speecke (OB Brugge), Sylvia Van Peteghem (UGent), Mel Collier (KULeuven), Martine Balcer (PBL), Bruno Vermeeren (VVBAD), Jeroen Walterus (FARO) en Pierre Delsaerd (UA/IBW)
 - o met de coördinator en de overige leden van de AV als waarnemer
 - o vergaderde vijf maal op 04.03, 13.05, 17.06, 17.09 en 18.11
- **Algemene Vergadering**
 - o bestaande uit de leden van de Raad van Bestuur, aangevuld met Steven van Impe (EHC), Goran Proot (UA), Ludo Vandamme (OB Brugge), Hendrik Defoort (UGent, sinds 30.09) Dirk Aerts (KULeuven), Marleen Vandenreyt (PBL) en Lieve Watteeuw.
 - o met de coördinator als waarnemer
 - o vergaderde twee maal op 04.03 en 18.11

Elke vergadering had een uitgebreide agenda en werd druk bijgewoond door de leden. De belangrijkste agendapunten betroffen:

- **Algemeen beleid en financiën**, o.a.:
 - o de opmaak, bespreking, onderhandeling en goedkeuring van de beheersovereenkomst
 - o de herwerking van de meerjarenbegroting
 - o het uitstippelen van een langetermijnbeleid rond de STCV en de integratie van de projecten in de werking en website van VEB
 - o de bespreking en goedkeuring van het activiteitenverslag 2008 en het bijbehorende bestedingsplan
 - o de bespreking en goedkeuring van de actieplannen 2009 en 2010
 - o de aanstelling van de commissaris-revisor
 - o het vastleggen van een beleid rond vertegenwoordiging

- **Personeelsbeleid**, o.a.:
 - o het formuleren van een visie op de verdere invulling van het personeelskader
 - o de aanwerving van een stafmedewerker
 - o het opmaken van een arbeidsreglement
 - o de opmaak van een organigram (zoals gevraagd in de beheersovereenkomst)
- **Administratieve formaliteiten**, o.a.:
 - o het afsluiten van verzekeringen en contracten
 - o opmaak van procedures en sjablonen
- **Communicatie**, o.a.:
 - o keuze van het logo
 - o de visie op de organisatiewebsite

Elke vergadering werd door de coördinator voorbereid, bijgewoond en achteraf uitvoerig genotuleerd. De notulen van de bijeenkomsten van het DB werden ook verspreid naar de leden van de RB en hun vervangers zodat iedereen binnen de organisatie voldoende geïnformeerd is.

4.1.3 Middelen

De vzw maakt voor de periode van 01.11.08 tot en met 31.12.12 exclusief gebruik van een **kantoorruimte** gelegen op de benedenverdieping van de Erfgoedbibliotheek Hendrik Conscience, met eigen ingang aan de Leeuw van Vlaanderenstraat. De vzw betaalt de vzw Musea en Erfgoed van de stad Antwerpen maandelijks een bedrag van 875 euro voor het gebruik van de ruimte en aanwezige faciliteiten. Hierin zijn de volgende **kosten** inbegrepen: onderhoud, verzekering en schoonmaak van het gebouw, nutsvoorzieningen (water, elektriciteit, gas), telefoon, drank, internet en gedeeld gebruik van de refter, de vergaderruimte en sanitaire voorzieningen van de Erfgoedbibliotheek Hendrik Conscience. Ook voor gespecialiseerde **literatuur en documentatie** kan de vzw een beroep doen op EHC, die haar collectie ter beschikking stelt en – indien nodig – de bijkomende aankopen doet. Deze middelen werden – zoals voorzien in het actieplan – uitgegeven.

Omdat deze kantoorruimte moet worden opgefrist heeft EHC in 2009 via een aanbestedingsprocedure het architectenbureau AWG aangesteld. De geplande renovatiewerken zijn echter gekoppeld aan de inrichting van een nieuwe refter voor EHC en de vervanging van de centrale trap door een veiliger exemplaar. Bovendien betreft het werken aan een beschermd monument, waardoor de ontwerp-, overleg- en goedkeuringsfase langer duurt dan verwacht. Omdat er gewacht wordt op het definitieve ontwerp voor de inrichting van de kantoorruimte van de vzw, zijn de middelen (7.000 euro afkomstig uit het bestedingsplan) die begroot waren voor de aankoop van **bureaumateriaal** nog niet besteed.

Enkele algemene werkingskosten lagen hoger dan begroot. Het betreft in eerste instantie de vergoeding voor de **commissaris-revisor** (die niet in het actieplan was voorzien), en de **lidmaatschapskosten**, o.a. voor de Europese organisatie voor wetenschappelijke bibliotheken LIBER.

In 2009 werd aangesloten bij de externe **preventiedienst** Mensura. Tegelijkertijd onderzocht de coördinator, die heden de rol van interne preventieadviseur vervult, de mogelijkheden om met de vzw aan te sluiten bij een gemeenschappelijke preventiedienst van de stad Antwerpen. Een aanvraagdossier hiervoor wordt in 2010 voorbereid.

Door het verschuiven van activiteiten zoals de lancering (3.5) en de STCV-workshop (2.14) naar 2010 zijn de kosten voor **drukwerk, vormgeving, port, receptie en catering** uiteraard lager dan begroot. Omdat in dit opstartjaar ook de projectkosten voor heel wat andere initiatieven naar het volgende werkingsjaar verschoven zijn, is de geplande reserve hoger dan verwacht. Die wordt – zoals voorzien in de meerjarenbegroting – in 2010, 2011 en 2012 vooral ingezet om de geplande projecten uit te voeren en de personeelskost, die vooral in 2010 erg hoog is, te kunnen dragen.

5 DOCUMENTEIGENSCHAPPEN

VERSIES

Versie	Datum	Auteur(s)	Opmerkingen
1.0	2010-03-31	Eva Wuyts	Definitief
1.0a	2010-07-27	David Coppoolse	Aanpassing titel (verwijderen 'Bijlage 1') en referentie naar andere documenten in de inleiding. Enkele correcties in de opmaak.

GOEDKEURING

Datum	Naam	Organisatie
2010-02-29	Algemene Vergadering vzw	Vlaamse Erfgoedbibliotheek vzw